

CtEDO constată violarea dreptului de proprietate, de către Federația Rusă, în două dosare din regiunea transnistreană

Astăzi, 15 octombrie 2019, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a făcut publică hotărârea pe cauzele Grama 28432/06 și Dîrul 5665/07, ambele se referă la încălcarea drepturilor omului în regiunea transnistreană.

Înalta Curte a constatat violarea articolelor: art. 1 al Protocolului 1, dreptul la proprietate și art. 13 al Convenției și anume dreptul la un remediu efectiv, de către **Guvernul Federației Ruse**. Detalii găsiți [aici](#).

Astfel, Curtea a dispus spre încasare, suma de 6 000 Euro cu titlul de prejudicii morale, 13 Euro cu titlu de prejudicii materiale și 3 600 Euro cu titlul de costuri și cheltuieli pentru reprezentare din contul Federației Ruse.

Reclamanții, Ion Grama și Mihai Dîrul sunt locuitori ai satelor Corjova și respectiv Lunga, localități aflate în zona de securitate din r. Dubăsari. Ambii dețineau automobile înmatriculate în Republica Moldova și frecvent erau nevoiți să treacă prin așa zisa vamă.

La 17 noiembrie 2005 și 21 decembrie 2006, reprezentanții așa numitor autorități vamale au oprit reclamanții și le-au confiscat automobilele pe motiv că aveau plăcuțe de înmatriculare moldovenești și nu fuseseră înregistrate la autoritățile "vamale" din regiune. Un alt motiv ar fi acela că, reclamanții nu au achitat anumite taxe vamale pentru utilizarea temporară a vehiculelor pe teritoriul

autoproclamatei republici.

Ion Grama și Mihai Dîrul au fost obligați să plătească amenzi pentru a-și recupera automobilele, fapt ce a avut loc abia la o lună și respectiv o săptămână după reținere.

Reclamanții au fost reprezentați de către avocați și juriști din cadrul Asociației Promo-LEX.

Pentru mai multe detalii, contactați:

Alexandru Postica, Avocat, Directorul Programului Drepturile Omului, Asociația Promo-LEX,

Tel: (22) 450024, GSM: 069104851, e-mail: info@promolex.md

Decizie finală a Cuții Supreme de Justiție. CNAS trebuie să înceteze imediat practica de sistare ilegală a plăților sociale pentru cetățenii care locuiesc în zona de securitate

Curtea Supremă de Justiție a declarat inadmisibil [recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale](#). Astfel rămâne în vigoare hotărârea emisă de către Judecătoria municipiului Chișinău, care a dat câștig de cauză beneficiarilor de pensii din regiunea transnistreană. Și anume, CNAS refuza să le acorde o parte din pensie, pe motiv că

aceștia ar fi beneficiat de plăți sociale din fonduri nerecunoscute din regiunea transnistreană. Drepturile beneficiarilor au fost apărute în instanță de către avocații Promo-LEX.

Pensii cu 20% mai mici – pentru pensionarii din stânga Nistrului

În 2015, (CNAS) a emis decizii de sistare a plăților sociale către unii cetățeni care locuiesc în mun. Tighina și alte localități din zona de securitate. Argumentul CNAS este că aceste persoane – cetățeni ai Republicii Moldova – ar fi beneficiat de plăți sociale din fonduri nerecunoscute în regiunea transnistreană. În unele cazuri, CNAS a decis să rețină lunar 20% din pensie atâta timp cât persoanele primesc plăți din sumele de bani primite neîntemeiat de la reprezentanții administrației de facto din estul țării.

CNAS a pierdut în judecată

Prin hotărârile judecătoreiei municipiului Chișinău din 1 februarie 2017 și 11 decembrie 2017, deciziile CNAS cu privire la sistarea plății pensiei de vârstă și reținerea din pensie în privința a două beneficiare ale Promo-LEX au fost declarate ilegale și au fost anulate. În cazul unei beneficiare, prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 19 decembrie 2017 a fost respins apelul CNAS împotriva hotărârii judecătoreiei Chișinău ca fiind neîntemeiat. La 18 septembrie 2019, Curtea Supremă de Justiție a declarat inadmisibil recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Mediului de activitate al organizațiilor societății civile din Moldova a fost evaluat după o nouă metodologie – CSO Meter

Astăzi, 2 octombrie 2019, Asociația Promo-LEX în parteneriat cu The European Center for Not-for-Profit Law (ECNL) a prezentat Raportul „CSO Meter Moldova pentru anii 2017-2018”, care reprezintă o evaluare a mediului de

activitate al organizațiilor societății civile din Republica Moldova pentru anii 2017-2018.

“CSO Meter este un instrument special dezvoltat pentru a sprijini monitorizarea și evaluarea periodică și constantă a mediului în care organizațiile societății civile operează în țările Parteneriatului Estic” a subliniat Luben Panov, reprezentantul The European Center for Not-for-Profit Law (ECNL). “Este format dintr-un set de standarde și indicatori în zece domenii diferite pentru a măsura atât aspectele legale, cât și cele practice. Se bazează pe standardele internaționale și cele mai bune practici. Scopul este monitorizarea constantă, astfel încât după o anumită perioadă să putem vorbi despre evoluții sau regrese pe țară.” a mai

adăugat expertul.

Cele zece domenii cheie care stau la baza evaluării sunt: libertatea de asociere, tratament egal, acces la finanțare, libertatea de întrunire pașnică, dreptul de a participa la luarea deciziilor, libertatea de exprimare, dreptul la viața privată, obligația statului de a proteja, suport din partea statului și cooperarea Stat – organizații ale societății civile.

„Pe fiecare din cele zece domenii există deficiențe, pe unele mai puține pe altele mai multe. Îngrijorător este faptul că dinamica indicatorilor indica cel puțin până la ultimele evenimente de pe scena politică din Republica Moldova din 2019, o tendință negativă”, notează Florin Gîscă, autorul Raportului și expert în cadrul Asociației Promo-LEX. “Acum cu noua guvernare, cu schimbarea cel puțin la nivel declarativ a unor intenții sunt legate și speranțe de schimbarea atitudinii liderilor politici, a instituțiilor publice față de organizațiile societății civile. Deoarece această atitudine a fost unul din factorii distructivi importanți care au determinat și o mai proastă implicare în procesele decizionale și limitarea libertății de exprimare a societății civile” a mai declarat Florin Gîscă.

Raportul prevede o serie de recomandări printre care adoptarea de către Parlament, a Legii privind organizațiile necomerciale

în a doua lectură, dar și simplificarea procedurii de înregistrare a organizațiilor societății civile îmbunătățirea cadrului legal cu privire la filantropie. Alte recomandări se referă la asigurarea transparenței decizionale de către toate instituțiile publice prin mecanismele legale de consultare publică și respectiv implementarea corectă a legislației privind accesul la informații de interes public.

Raportul poate fi consultat [aici](#).

Pentru mai multe informații, contactați:

Carolina Bondarciuc, Ofițer de comunicare, Asociației Promo-LEX;

GSM: 060 280 980; E-mail: carolina.bondarciuc@promolex.md

**2019 HDIM Session / Factsheet
submitted by Promo LEX
Associaton**

2019 HDIM Session
Factsheet submitted by Promo-LEX Associaton

Since the last HDIM meeting, some progress has been achieved in the field of prevention of torture, due to joint efforts of civil society, international institutions, State authorities and their external partners. However, in spite of the efforts made, torture and impunity persist, while victims' access to justice is difficult and limited. In practice, many of these problems are related to ineffective investigations of torture allegations and the inability or unwillingness to identify perpetrators for prosecution. For many years, the culture of impunity and lack of accountability of perpetrators has been recognized by international and regional torture monitoring bodies, as key factors contributing to the prevalence of torture and ill-treatment in the Republic of Moldova

EMERGING ISSUES

THE NEED FOR EFFECTIVE INVESTIGATION OF CRIMES OF TORTURE

DESCRIPTION	RECOMMENDATION TO THE MEMBER STATE:
<p>Torture is still in use in the Republic of Moldova, along with the Transnistrian region, despite increased government efforts to crack down on perpetrators. The number of reported torture acts has decreased recently. However, it is estimated that the number of acts remains higher than reported due to of lack of trust in the judicial system.</p> <p>The victims of torture are both national and foreign citizens, including children and female victims, and those from poor economic backgrounds and vulnerable communities. In the majority of cases, torture is committed against those over 18 years old, though some minors are also victims.</p> <p>The perpetrators are law enforcement agents, in particular, police officers, who were reported in connection to the majority of torture cases during the 2009 civil unrest and more recent allegations. Typically, law enforcement agents fail to respect the conditions in the application of force and special means and do not report excessive use of force, in spite of the fact-specific regulations were adopted.</p> <p>Methods of torture alleged by complainants, and those registered, monitored, and documented by Promo-LEX: beating (blunt trauma)and psychological torture.</p> <p>There were 687 officially¹ recorded complaints of torture in 2018, though unofficial estimates suggest that torture is more widespread. Out of the total number of the complaint, the criminal investigation started just in 93 cases. The numbers mentioned above make us believe the phenomena of torture and ill-treatment in some cases, are investigated superficially. For example, in the case of Trocin Evgheni, the prosecutor office refused to investigate his complaints of ill-treatment committed in prison. He submitted in the spring of 2019 a complaint to the ECtHR. The case is pending for examination².</p> <p>The judicial practice of torture examination is also incoherent. In 2018, out of the total 24 Court Judgements, the judges issued acquittal sentences in 9 cases. In such circumstances, the acquittal rate in torture cases is more than 35 %. In the same time, the overall acquittal rate in the Republic of Moldova is less than 5%, according to the public data. For example, in the case of Andrei Brăguta, a victim of torture, the Chisinau District Court decided to issue an acquittal judgement in his case, in spite of the fact relevant proof was provided by the prosecutor office and the</p>	<ul style="list-style-type: none"> - The Prosecutor General shall ensure that complaints regarding acts of torture and ill-treatment that are not <i>prima facie</i> unfounded receive a prompt, impartial, and effective investigation following the Istanbul Protocol; - Ensure training of medical and legal professionals in the use of the Istanbul Protocol and that medico-legal reports produced by non-state actors are afforded equal evidentiary value to those provided by government officials; - Ensure the Judges specialized on criminal cases are sufficiently trained to deal with the torture cases and to refer and comply with the relevant ECHR and UN standards then reasoning a judgement on a torture case;

Coordonatorii locali și voluntarii au fost instruiți, în scurt timp dăm startul campaniei de educație electorală "Dau Votul Pentru..." în contextul Alegerilor Locale Generale din 20 octombrie 2019

Pe parcursul lunii septembrie, Asociația Promo-LEX a desfășurat 5 ateliere de instruire pentru Coordonatorii Locali de Campanie și Voluntarii care vor fi implicați în campania de mobilizare la vot în

cadrul Alegerilor Locale Generale din 20 octombrie 2019.

Pentru a putea răspunde la întrebări și a informa corect cetățenii despre alegerile care urmează să se desfășoare, participanții la instruire au discutat despre sistemele electorale în general, precum și despre cele care vor fi aplicate pentru alegerea primarilor și a consilierilor locali,

raionali și municipali.

Totodată, aceștia au discutat despre importanța votului conștient și informat. Cum pot cetățenii să se informeze corect despre alegeri din diverse surse de informație. De asemenea, în cadrul atelierelor de instruire a fost pus accentul pe formularea argumentelor pro participare.

„Dau Votul pentru...” este sloganul campania de educație electorală și mobilizare la vot pentru Alegerilor Locale Generale din 20 octombrie 2019 și va fi desfășurată în toate raioanele țării cu implicarea a 34 de Coordonatori Locali de Campanie și 170 voluntari.

DAU ALEGERI LOCALE
GENERALE 2019
VOTUL
PENTRU...

Scopul campaniei este mobilizarea apolitică la vot și promovarea votului informat și conștient în rândul cetățenilor din Republica Moldova.

Cu diverse slogane, Asociația Promo-LEX desfășoară campanii de educație civică și electorală începând cu anul 2014. Campaniile prevăd activități de informare "din ușă în ușă", dezbateri publice electorale, dezbateri electorale Radio și TV, evenimente publice, dar și activități de informare online.

Campania de educație civică și electorală "Dau Votul Pentru..." este organizată de către Asociația Promo-LEX în cadrul Programului "Democrație, Transparență și Responsabilitate", susținută financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională.

Combaterea discursului de ură și a faptelor motivate de prejudecată a devenit una din prioritățile Consiliului European în statele membre ale Parteneriatului Estic,

inclusiv Moldova

Ieri, 26.09.2019 a avut loc ședința Comitetului Tehnic în cadrul proiectului Consiliului Europei "Consolidarea accesului la justiție prin mecanisme de remediere non-judiciare a victimelor discriminării, infracțiunilor motivate de ură și

discursului de ură", Comitet în care Asociația Promo-LEX a fost selectată în calitate de membră.

Avocatul Promo-LEX, Dumitru Sliusarenco a prezentat situația din Republica Moldova în domeniul combaterii discriminării, discursului de ură și crimelor motivate de prejudecată. Au fost discutate ultimele evoluții care țin de modificarea legislației pentru sancționarea faptelor motivate de prejudecată, dar și cele mai importante probleme din aceste domenii la moment.

Dumitru Sliusarenco a prezentat cele mai importante recomandări ale Asociației Promo-LEX pentru prevenirea și sancționarea discursului de ură, care țin atât de modificările legislative necesare, de politicile publice care urmează a fi implementate sau adoptate, cât și de necesitatea consolidării capacităților autorităților care activează în domeniu și sensibilizarea publicului privind pericolele și efectele răspândirii intoleranței în spațiul public.

Reieșind din necesitățile stabilite de membrii Comitetului, a fost adoptat un plan de acțiuni care urmează a fi implementat

pe parcursul anului 2020 în statele membre ale Parteneriatului Estic, inclusiv R. Moldova, în domeniul prevenirii și combaterii discriminării, discursului de ură și crimelor motivate de prejudecată, care include și recomandările propuse de Promo-LEX.

Astfel, combaterea discursului de ură și a faptelor motivate de prejudecată a devenit una din prioritățile Consiliului Europei în statele membre ale Parteneriatului Estic, inclusiv Moldova.

Ateliere de instruire pentru echipele multidisciplinare din raionul Fălești

În perioada 25-27 Septembrie 2019, Asociația Promo-LEX, Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii “Memoria” și Asociația Împotriva Violenței „Casa Mărioarei” au livrat trei ateliere de instruire pentru reprezentanții echipelor multidisciplinare din raionul

Fălești.

Atelierele au fost organizate la inițiativa Asociației „Sat Modern”, în colaborare cu Consiliul Raional Fălești și DASPF Fălești,

Atelierele s-au axat pe intervenția echipelor multidisciplinare în prevenirea și combaterea violenței în

familie.

În cadrul atelierelor au fost abordate subiecte precum cadrul legal privind prevenirea și combaterea violenței în familie, măsurile de protecție a victimei violenței în familie, mecanismele de tragere la răspundere a agresorilor.

În acest context, participanții au analizat și discutat despre noua Instrucțiune a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale privind intervenția structurilor teritoriale de asistență socială în cazurile de violență în familie, care a intrat în vigoare pe 29 iulie curent.

De asemenea, participanții au fost instruiți cu privire la procedurile de documentare a cazurilor de violență în familie, lucrul cu victima și agresorul și etica profesională în abordarea cazurilor de violență în bază de gen.

Reamintim că în luna iunie au mai fost organizate două ateliere similare. În total, au fost instruiți 162 de reprezentanți ai echipelor multidisciplinare din raionul Fălești.

Atelierele au fost organizate în cadrul proiectului „Serviciul Asistență a Victimelor Violentei Domestice în r. Fălești”, implementat de Asociația „Sat Modern”, cu suportul Asociației Promo-LEX, RCTV “Memoria” și Asociației Împotriva Violentei “Casa Mărioarei”, din sursele financiare ale Uniunii Europene.

Promo-LEX constată o situație precară în respectarea programului de lucru a funcționarilor electorali, nedecларarea tuturor cheltuielilor de campanie și

implicarea persoanelor străine în activități cu tentă electorală

Promo-LEX constată noi cazuri de utilizare a resurselor administrative, dar și de generare a mesajelor discriminatorii de către unii concurenți electorali. Candidatele femei și candidații independenți rămân în minoritate și în acest scrutin iar cazurile de utilizare în campania electorală a resurselor financiare nedeclarate, nu dispar.

Misiunea de Observare Promo-LEX a prezentat astăzi, 26 septembrie 2019, Raportul Nr.3 de monitorizare a alegerilor locale generale și a alegerilor parlamentare noi din 20 octombrie 2019. Raportul conține constatările, concluziile și recomandările Misiunii pentru perioada (4 septembrie – 24 septembrie), printre principalele observații se numără și situații ce subminează transparența finanțării campaniei electorale, precum și cazuri de oferire a cadourilor cu tentă electorală de către concurenții electorali.

Utilizarea resurselor administrative și implicarea persoanelor străine în activități cu tentă electorală

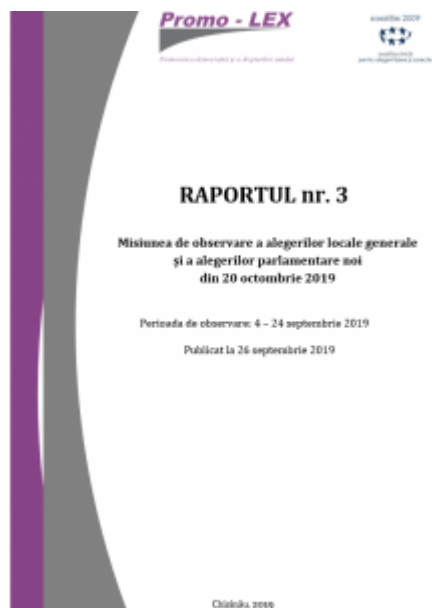
MO Promo-LEX atestă sporirea de circa 4 ori, comparativ cu perioada precedentă de raportare, a numărului de activități de promovare a candidaților desemnați/înregistrați identificate – 158. Dintre acestea, 99 au fost efectuate de PSRM, 19 – de PPȘ și 9 – de Blocul ACUM, etc. Cele mai utilizate tipuri de activități au fost: distribuirea materialelor informative și întrunirile cu cetățenii.

Au fost raportate cel puțin 4 cazuri care pot fi calificate drept oferire de bunuri în perioada electorală, dintre care trei – în contextul alegerilor locale generale și unul – în contextul alegerile parlamentare noi. Dintre acestea, în două cazuri este vizat PN, într-un caz – PPR, iar în alt caz – PUN.

Este în creștere și numărul cazurilor de utilizarea a resurselor administrative, cel puțin 5 cazuri identificate, 4 – PSRM, , 1 – PPR. Concomitent, continuă desfășurarea

activităților de promovare a candidaților prin asumarea meritelor pentru proiectele implementate pe bani publici, fiind identificate cel puțin 8 cazuri (7 – PSRM, 1 – PLDM).

De asemenea, observatorii au raportat 4 cazuri în care este utilizată imaginea unor personalități de peste hotare pentru promovarea candidaților, în toate fiind vizați politicianul român Traian Băsescu și PUN.

Misiunea de Observare constată acțiuni de subminare a transparenței finanțării campaniei electorale

În perioada 6 – 20 septembrie 2019, volumul total al veniturilor declarate de către 7 concurenți înregistrați pentru alegerile locale generale, este de 9 910 132 lei și quantumul cheltuielilor raportate de către 5 dintre aceștia – 2 487 103 lei; sold final – 7 423 029 lei. Ponderea majoră a cheltuielilor declarate este pentru publicitate – 74%, pentru materiale promoționale – 12%, cheltuieli pentru întruniri și evenimente – 8%, pentru utilizarea transportului au fost raportate – 4%; alte cheltuieli – 2 %.

Promo-LEX atenționează asupra unor situații ce subminează transparența finanțării campaniei electorale ca de exemplu transferul de 5, 59 mln. lei de pe contul curent al PSRM pe cel electoral, fără a indica cine a cotizat de facto, sau incidența unor donații ce variază între 5 și 15 mii lei din partea unor pensionari pentru PPȘ și PN.

Subliniem că 12 concurenți electorali au omis reflectarea completă a cheltuielilor efectuate în perioada 6 – 20 septembrie 2019, aceștia fiind PPȘ, PSRM, PDM, PN, USB, MSPFN, PUN, MPSN, MPA, PCRM, Blocul ACUM, PSE. Mai mult ca atât constată efectuarea cheltuielilor în scop electoral din afara contului Fond electoral din partea PCRM, ACUM, MSPF, MPA, PSE. Suma totală estimată, neraportată este de cel puțin 1 016 303 lei.

Abordări diferențiate în procesul de înregistrare a concurenților, ce lezează principiul egalității șanselor

MO Promo-LEX atenționează asupra cazurilor ce misiunea le-a calificat drept înregistrare a concurenților contrară legislației în vigoare. Suplimentar suntem martorii unor abordări diferențiate, ce lezează principiul egalității șanselor, față de concurenți cu același tip de încălcări, unii fiind înregistrați, iar alții nu, în condițiile în care legislația nu prevede sancționarea celor deja înregistrați. Ne referim la două aspecte: înregistrarea concurenților ce nu au respectat cota de gen (cel puțin 30 cazuri – CECE II, 195 – CECE I) și înregistrarea candidaților în baza proceselor-verbale de desemnare adoptate înainte de termenul legal stabilit (cel puțin 6 dosare înregistrate).

Și în acest scrutin femeile și candidații independenți sunt în minoritate

Circa 94% din 2 430 dosare depuse pentru funcția de primar, sunt persoane desemnate de 23 partide/bloc electoral, și doar 6% din persoane sunt independenți. Cei mai mulți candidați au fost desemnați de PSRM (611), PDM (435) și Blocul ACUM (367).

La fel, doar 26% (632) din 2430 din candidații desemnați pentru funcția de primar sunt femei. Spre exemplu, din cei 32 de candidați desemnați în mun. Bălți și Chișinău sunt doar două femei, câte o candidată la funcția de primar pentru fiecare municipiu.

MO Promo-LEX atenționează asupra înregistrării contrar legislației în vigoare a consilierilor, din perspectiva respectării cotei de gen. La nivel de CECE II s-au constatat cel puțin 30 cazuri în 21 CECE, iar la nivel de CECE I, au fost identificate cel puțin 195 cazuri în care listele de candidați-consilieri au fost înregistrate chiar dacă nu ar corespunde prevederilor privind respectarea cotei de gen.

Sedii CECE I închise în timpul orelor de lucru iar SV de peste hotare constituite în lipsa reflectării mecanismului de repartizare

MO Promo-LEX pledează pentru asumarea de către CEC și CECE a unui rol mai activ în soluționarea contestațiilor și sesizărilor, inclusiv a celor cinci contestații și 3 cereri/sesizări depuse cu referire la alegerile locale generale.

Subliniem că în 22% din CECE I, vizitate de observatorii Promo-LEX, sediile acestora erau închise în timpul orelor de lucru. În 53% din CECE I nu era afișată public, informația despre componența acestora și în 26% din CECE I nu era afișat nici programul de lucru. La capitolul accesibilitatea sediilor CECE I, atestăm că 56% din acestea sunt inaccesibile, iar 25% sunt parțial accesibile.

Pentru organizarea și desfășurarea alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019, au fost constituite 1 969 SV. MO Promo-LEX este de acord cu abordarea utilizată de autorități de a constitui în cazul CU nr. 48 și 50 un număr comparabil de SV ca și la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, dar dezaprobă lipsa reflectării mecanismului de repartizare a SV pe state și localități, precum și neprezentarea datelor statistice care au stat la baza adoptării hotărârii.

Campanie electorală cu cazuri de ură și discriminare

În baza informațiilor raportate de către monitori, au fost identificate cel puțin cinci cazuri în care concurenții

electorali au generat mesaje discriminatorii sau alte forme de intoleranță în spațiul public, dintre care: PL – două situații, iar Blocul ACUM, PN și PLDM câte una.

De cealaltă parte, dintre concurenții care au fost vizați în discursul de ură, a fost identificat un caz – candidatul PPȘ.

Analizând situația din perspectiva criteriilor care au stat la baza discursului de ură, observăm că în două cazuri au fost utilizate prejudecățile și stereotipurile de gen, iar în alte două au fost utilizate prejudecățile legate de etnia persoanelor. Au fost identificate câte un caz în care a fost exploatată intoleranța față de persoanele LGBT și persoanele cu dizabilități mintale, iar într-o situație a fost înregistrată instigare la violență.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

APEL privind discursul Președintelui Republicii Moldova la ONU

Potrivit informațiilor publice, în perioada 22.09.2019 – 27.09.2019 o delegație condusă de către Președintele Republicii Moldova, Igor Dodon se află într-o vizită oficială în or. New York, SUA. De asemenea, potrivit aceluiași informații, Președintele țării va ține un discurs la tribuna

Organizației Națiunilor Unite. Considerăm că această oportunitate este una deosebit de importantă pentru a trece în revistă și a dezbate cele mai importante probleme ale drepturilor omului din Republica Moldova.

Din anunțul Președintelui, observăm că acesta intenționează să se refere și la situația din regiunea transnistreană a Republicii Moldova, inclusiv asupra formatului de pacificare. În acest context, Promo-LEX remarcă faptul că Președintele țării cu diferite ocazii a apreciat drept pozitiv și eficient formatul de pacificare, precum și opinia sa despre un rol pozitiv pe care l-ar avea prezența trupelor ruse în Republica Moldova.

În aceste context, Asociația Promo LEX solicită Președintelui Republicii Moldova:

- să insiste asupra respectării angajamentelor internaționale asumate de Federația Rusă privind retragerea forțelor armate și a munițiilor de pe teritoriul țării,
- să facă apel către Federația Rusă să contribuie la respectarea și garantarea drepturilor omului în regiunea transnistreană a R. Moldova.

Potrivit Hotărârilor și Deciziilor emise de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în aproape 60 cauze, Rusia este responsabilă de violarea drepturilor omului în această regiune, datorită suportului, susținerii ilegale și influenței asupra evenimentelor din acest teritoriu al R. Moldova. Ignorarea angajamentelor asumate de către Statul rus în fața comunității internaționale de a executa efectiv aceste Hotărâri denotă faptul că problema respectării drepturilor omului nu mai suferă amânare și urmează a fi prioritizată în dialogul bilateral dintre Republica Moldova și Federația Rusă, în formatul 5+2 dar și în fața instituțiilor internaționale relevante, inclusiv a Comitetului ONU pentru Drepturile Omului.

În aceste context, Asociația Promo LEX solicită Președintelui Republicii Moldova:

- să insiste asupra includerii subiectului drepturilor omului în regiunea transnistreană pe agenda formatului de negocieri 5+2,
- să susțină public necesitatea executării Hotărârilor CtEDO privind violarea drepturilor omului în regiunea transnistreană de către Federația Rusă.

Lipsa unei consecvențe și a clarității mesajului din partea autorităților constituționale va continua să reprezinte un deserviciu procesului de soluționare a conflictului și implicit de asigurare a drepturilor omului în acest teritoriu. În calitate noastră de apărători ai drepturilor omului, regretăm faptul că în procesul de soluționare a conflictului, care durează deja cca.30 ani, lipsesc cu desăvârșire aspectele ce se referă la protejarea și garantarea reală a drepturilor fundamentale ale omului.

Astfel, putem remarca faptul că potrivit informațiilor publice plasate pe site-ul oficial al Ministerului Apărării al Federației Ruse – <https://function.mil.ru> activitățile desfășurate în regiunea transnistreană a R.Moldova de către Grupul Operativ al Trupelor Ruse (GOTR) sunt în continuă creștere, mai ales după anul 2016, anul în care au avut loc alegeri prezidențiale în R.Moldova. Astfel în anul 2016 au fost raportate 34 activități, în anul 2017 – 148 de activități, în anul 2018 – 174 de activități, iar în anul 2019 deja sunt documentate 256 știri cu privire la activitatea GOTR în regiunea transnistreană a R.Moldova. GOTR fără consultare cu autoritățile constituționale și contrar prevederilor acordurilor internaționale, continuă să desfășoare exerciții militare și acțiuni cu caracter propagandistic pe o parte din teritoriul R. Moldova, aflat în afara controlului autorităților constituționale. Activitățile GOTR în mod evident au depășit arealul geografic al depozitelor sale, care conțin munițiile ce de asemenea urmează

a fi evacuate. Regiunea transnistreană a devenit un poligon gratuit pentru armata rusă unde se testează noi strategii militare și sunt antrenați militari, care nu pot fi foarte clar delimitați în militari ruși sau militari ai structurilor paramilitare locale. Totodată, trebuie subliniat și faptul că aceste acțiuni sunt în contradicție cu statutul și misiunea forțelor militare ruse, potrivit Acordului moldo-rus din 1992, precum și cu statutul de mediator și stat-garant al Federației Ruse în procesul de reglementare a conflictului transnistrean.

Recomandăm Președintelui R.Moldova revizuirea afirmațiilor sale despre rolul forțelor militare străine de pe teritoriul țării, în special a unor afirmații precum "nu a fost tras nici un glonte" în perioada misiunii de menținere a păcii", deoarece nu corespund adevărului. Sunt inadmisibile astfel de afirmații, în condițiile în care există o Hotărâre a unei instanțe internaționale privind omorul unui cetățean de către un pacificator la 01.01.2012.

De asemenea, este important a se aminti în acest context și despre numeroasele cazuri de omor, tortură, rele tratamente, înrolare forțată, persecutare sau evadare din presupusele unități militare ale regimului de facto din regiunea transnistreană a R.Moldova. Aceste cazuri și fenomene grave, la fel reprezintă un semnal pe care autoritățile constituționale, inclusiv Administrația Prezidențială, nu trebuie să le ignore, deoarece acestea sunt consecințe ale prezenței ilegale, ale rolului și ale activității militare ruse în regiunea transnistreană a R.Moldova.

Asociația Promo LEX speră că în alocuțiunea sa, Președintele țării va da prioritate problemelor ce țin de situația drepturilor omului în regiunea transnistreană a R.Moldova și va face Apel către actorii internaționali relevanți să contribuie la monitorizarea situației în acest spațiu și identificarea atât a problemelor cât și a soluțiilor menite să garanteze real drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Declarația Asociației Promo-LEX prezentată la Reuniunea Anuală de Implementare a Dimensiunii Umane a OSCE/BIDD0 2019 privind continuarea implementării recomandărilor în contextul viitoarelor alegeri locale generale și alegeri parlamentare în Moldova

Excelențe, Stimate doamne și stimați domni,

Numele meu este Nicolae Panfil și reprezint Asociația Promo-LEX – cea mai mare organizație națională de observare a alegerilor locale din Republica Moldova. Aș vrea să aduc la cunoștință, distinsei audiențe, unele dintre evoluțiile electorale pozitive din țara mea, dar, în același timp să vă atrag atenția asupra unor evoluții mai puțin pozitive.

Parlamentul nou ales a revenit la sistemul electoral proporțional și a adresat mai multe recomandări

internaționale. În ceea ce ține de alte aspecte, recomandările anterioare au fost, de asemenea, parțial abordate, inclusiv cu privire la micșorarea plafoanelor donațiilor, introducerea unor plafoane pentru donațiile în numerar, care să permită finanțarea din partea cetățenilor din diasporă, exercitarea drepturilor de vot de către cetățenii care trăiesc în străinătate și consolidarea participării femeilor. Cu toate acestea, multe inconsecvențe rămân neresolvate.

La 20 octombrie 2019, Republica Moldova va organiza alegerile locale generale concomitent cu alegerile parlamentare noi în 4 circumscripții uninominale. În acest context, Promo-LEX este îngrijorat în special de următoarele aspecte:

1. În primul rând, trebuie reamintit faptul că Parlamentul Republicii Moldova a oferit un răspuns foarte slab la solicitarea Curții Constituționale privind înlăturarea lacunelor juridice identificate în cursul Alegerilor prezidențiale din 2016, în special în ceea ce privește sancționarea cultelor religioase implicate în campaniile electorale, incriminarea coruperii alegătorilor, responsabilitatea posturilor de transmisie în perioada campaniilor electorale și o mai bună reglementare a procedurii de contestare a rezultatelor alegerilor.
2. În al doilea rând, aș dori să subliniez faptul că campaniile electorale din Moldova sunt sufocate din cauza utilizării abuzive a resurselor administrative. Promo-LEX a identificat un caracter extins al acestei forme de manipulare în cursul ultimelor alegeri. Campania actuală pentru alegerea autorităților locale nu este o excepție. Problema există din cauza lipsei unei reglementări explicite a acestui fenomen în legislația națională.
3. O altă problemă o reprezintă lipsa unui mecanism eficient de monitorizare a finanțării partidelor politice și a candidaților. Timp de patru ani deja bugetul de stat finanțează activitatea partidelor

politice din Republica Moldova și Comisia Electorală Centrală nu este încă în măsură să asigure un control eficient al modului în care sunt cheltuiți banii. Anterior, OSCE/BIDD0, Comisia de la Veneția și GRECO au venit cu o propunere ca un organism cu o capacitate adecvată, competență tehnică și independență ar trebui să fie împuternicit în vederea asigurării unei astfel de monitorizări. În cazul în care CEC rămâne organismul de supraveghere competent, acesta ar trebui să dețină autoritatea corespunzătoare și resursele suficiente în vederea efectuării unei monitorizări eficiente a procesului de finanțare a campaniilor electorale.

4. În continuare, deși parlamentul nou ales a adresat recomandarea de a permite cetățenilor moldoveni care trăiesc în străinătate de a finanța campaniile electorale ale candidaților, pentru noile alegeri parlamentare care vor avea loc în data de 20 octombrie 2019 în 4 circumscripții uninominale, dintre care una este amplasată peste hotare, finanțarea din partea cetățenilor stabiliți în străinătate nu este permisă încă. Cu toate acestea, cetățenii respectivi au posibilitatea de a oferi suport candidaților la alegerile locale generale organizate în aceeași zi.
5. În ceea ce ține de alegerile locale iminente, circa 7% dintre numărul total de alegători (224250 persoane), nu au nici domiciliu, nici reședință^[1], și potrivit experienței din alegerile anterioare, precum și în baza dispozițiilor legale cu modificările și completările ulterioare, aceștia riscă să aibă posibilitatea de a nu vota.
6. În plus față de cele menționate anterior, Promo-LEX este îngrijorat de calitatea listelor electorale. Misiunea noastră de observare a alegerilor a constatat că gestionarea Registrului de stat al populației și a Registrului de Stat al Alegătorilor se desfășoară într-un mod foarte slab. În ciuda dezvoltării demografice negative în ultimele două decenii și a migrației masive

a populației în străinătate, asistăm la o creștere permanentă a numărului de alegători. Pe de altă parte, numărul de mandate alocate pentru consilierii locali la alegerile locale generale din 20 octombrie 2019 a fost redus în strictă conformitate cu numărul de locuitori, pe fondul unei creșteri continue a numărului de alegători.

7. Ultima problemă o reprezintă prevederile legale aplicabile pentru înregistrarea candidaților la funcția de primar care sunt foarte inechitabile. De exemplu, candidații independenți la funcția de primar al mun. Chișinău trebuie să colecteze 10 000 de semnături pentru a fi înregistrați, spre deosebire de cei desemnați de partidele politice – care nu au nevoie să colecteze semnăturile respective. Pentru informare – un partid politic poate fi înregistrat în Moldova în cazul în care acesta este format din 4000 de membri. Comparativ, pentru a candida la funcția de membru de partid, o persoană trebuie să colecteze maxim 1000 de semnături (și maxim 500 semnături, în cazul femeilor).

În concluzie, Promo-LEX cheamă autoritățile Republicii Moldova să găsească un consens politic și social larg pentru remedierea deficiențelor anterior-menționate, garantând astfel un cadru legal corespunzător și un mediu socio-politic pentru organizarea alegerilor libere, echitabile și democratice.

De asemenea, Promo-LEX se adresează reprezentanților statelor participante și altor părți interesate internaționale cu recomandarea de a monitoriza eforturile autorităților Republicii Moldova în direcția garantării caracterului liber, echitabil și democratic al alegerilor.

[1] <https://bit.ly/2kEcjGu>, <https://bit.ly/2m9y01K>